

Landbrugsstyrelsen
j.nr. 23-12-000021

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til vejledning om tilskud til fastholdelse af arealer i vand- og klimaprojekter (engangskompensation) 2024

Overordnede bemærkninger

Udtagningsindsatsen er af stor vigtighed for erhvervet, og derfor er det helt essentielt med ordninger, der er attraktive for lodsejerne at deltage i. Vi er derfor bekymrede for kompleksiteten i ordningen, der her præsenteres.

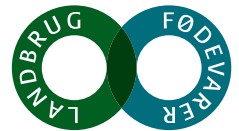
Som nævnt i høringssvaret til ordningens bekendtgørelse er det afgørende, at vi får en enkel ordning, hvor der er lav risiko for at begå fejl, og at udbetaling kan forgå hurtigt og problemfrit. Vi har modtaget input til høringssvaret fra SEGES Innovation, der helt overordnet vurderer, at det bliver svært at rådgive lodsejere om deres mulighed for kompensation, når de indgår i et projekt. SEGES vurderer, at ordningen er meget kompleks sammensat, og at det selv med mange års erfaring som enten udtagningskonsulent eller planteavl-konsulent vil være svært at finde den rigtige kompensation for lodsejeren. I nedenstående afsnit vil vi præsentere en række specifikke bemærkninger, der underbygger vores påstand om unødigt kompleksitet.

Som vi også tidligere har påpeget, er det helt afgørende, at man som ansøger kan lave en aftale om kompensation, der ikke efterfølgende laves grundlæggende om på grund af forhold, der opstår, efter aftalen er indgået. Den ekstremt uheldige §3-sag har været en betydelig bremse på en vigtig indsats for landbrugets grønne omstilling, og det må være i alles interesse, at landmændene kan vide sig sikre på, at en tilsvarende sag ikke sker igen. Vi er derfor yderst bekymrede for de vilkår, der gør sig gældende for revisionsklausulen i §12 og 13 i bekendtgørelsen og ønsker, at det i vejledningen til lodsejer fremgår meget tydeligt, hvilke scenarier, der kan lede til krav om tilbagebetaling af den udbetalte kompensation, og hvilke forpligtelser en sådan situation vil medføre for lodsejer. Dette forhold uddybes ligeledes under de specifikke bemærkninger.

Specifikke bemærkninger

Afsnit 3.1 - Kriterier

Det fremgår som kriterie for ansøgning at "Du skal være ejer af arealerne ved udløb af ansøgningsfristen i ansøgningsåret". Det er u hensigtsmæssigt, at det kun er ejer, der kan søge kompensationen. Mange arealer er forpagtet ud, hvilket tit indebærer, at ejer ikke er aktiv landbruger og derfor ikke oprettet i LBST's tast selv-ansøgnings-system.

Det fremgår at "Arealerne må ikke være (permanent eller periodevis) vanddækkede eller forsumpede". Vi vurderer, at dette er et urealistisk krav. Hvis man ser på helt almindelige landbrugsarealer i disse måneder, vil dette krav ikke kunne opfyldes. Det må forventes at lavtliggende lavbundsarealer er vådere end den gennemsnitlige mark.

Som det fremgår af teksten, bliver det tinglyst, at "Arealerne må ikke omlægges, herunder pløjes, harves eller på anden vis jordbehandles, sås, tilplantes mm. Dermed må der heller ikke etableres paludikultur eller lignende." Landbrug & Fødevarer bemærker, at der er et ønske om at give mulighed for fx opvækst af buske og træer på arealerne, da dette vil gavne biodiversiteten.

3.2.2 Du kan beholde dit økologitilsagn med 0-udbetaling i overlappende år

Det skal præcises, om dette er en mulighed. Der står "forventes" i vejledningen, hvilket ikke er præcist nok at fortælle til en lodsejer. En evt. forventning som ikke bliver indfriet, kan få konsekvenser for konditionalitet hos en økolog, og dette skal derfor præcises helt klart.

4. Tilskudssatser og dokumentation

Det fremgår, at referenceperioden for ordningen er 2017-21. Det vil være en fordel at fastlåse referenceperioden og bekendtgørelse så snart lodsejer er indtrådt i et projekt. Projekterne tager tit og ofte lang tid, hvilket gør at landmanden risikerer regelændringer der har betydning for kompensationens størrelse, men han kan ikke trække sig ud igen.

Det er vigtigt, at hvis referenceperioden ændres i fremtiden, så må det ikke få betydning for størrelsen på den erstatning, som en ansøger vil få. Det er relevant, hvis arealet har indgået i bioordningen ekstensivering med slæt, og arealet er vokset fra omdriftsstatus og ind i permanent-græs status, mens ansøgeren har søgt tilskud fra denne ordning.

Dette bør allerede for nuværende fremgå af vejledningsteksten, da det ellers vil give incitament at ansøgerne undgår at de arealer, der hvor der søges ekstensivering med slæt vokser ind i permanent græs status. Dette kan gøres ved et enkelt år (ud af 5 år) at dyrke en omdriftsafgrøde.

Den nuværende manglende afklaring af dette giver incitament til, at landmændene pløjer arealerne hvert 5. år, hvilket er u hensigtsmæssigt i forhold til formålet med udtagning af landbrugsjorden.

Arealer, der ikke har været anmeldt i Fællesskemaet i referenceperioden eller anmeldt med afgrødekode, betragtes ifølge vejledningen ikke som tilskudsberettigede. Dette er særlig u hensigtsmæssigt for mindre landbrug, som ikke gør brug af muligheden for at søge grundbetaling. Disse arealer har været i landbrugsmæssig drift, og bør kunne give kompensation. Arealerne er fx brugt til afgræsning eller høslæt, hvilket bør kunne dokumenteres fx via satellitkort.

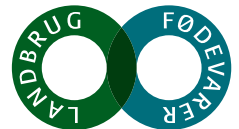
4.1 Referencekort og tilskudssats

Det er ikke tilfredsstillende, at kortet ikke tager højde for netop de faktorer, der har betydning for om arealet får en anden tilskudssats, end hvad der er mest oplagt. Fx tager kortet ikke hensyn til om arealer er §3 og derfor kun berettiget til 35.500, selvom arealer har en omdriftskode i referenceåret.

4.2 Sådan dokumenterer du arealanvendelsen

Som udgangspunkt er tilskuddets størrelse fastsat efter indberetningen i fællesskemaet. Det bør præcises, hvornår det fastsættes efter andre kriterier og hvilke krav der skal opfyldes for ikke at bruge data fra Fællesskemaet.

4.3 Særligt om tilskud til arealer omfattet af §3

Hvis ikke kommunen kan nå at lave en §3 vurdering inden 1. november i ansøgningsåret, bør der være en mulighed for dispensation.

4.5 Særligt om tilskud til arealer med afgrødekoderne 247, 253, 312, 317, 318 og 319

Det er vigtigt, at der gives mulighed for at ændre afgrødekoderne for de arealer, der skal indgå i projektet i referenceperioden i alle tilfælde, hvor det kan dokumenteres at arealerne i denne periode har været anmeldt forkert, og ikke kun i særligt udvalgte tilfælde. Fx hvis de reelt har været i omdrift – og ikke er permanent græs.

Det skal desuden fremgå klart, hvilken tilskudssats der er gældende for de nævnte arealer. Langt de fleste arealer er under PLG tilsagnstype 66-69. Disse tilsagn er ikke nævnt i denne vejledning. Det bør være muligt i Tast selv, at finde afgrødekoden for marken inden tilsagn og derfra kunne afgøre tilskudssatsen. Arealerne kan være handlet op til flere gange, hvorfor den nødvendige viden ikke er tilgængelig for den nuværende ejer. Det skal kunne oplyses på kortværk eller i tabelopslag, hvilken sats der er gældende. Der er for usikkert, at det skal op til vurdering i alle disse tilfælde. Det er ikke præciseret hvad fyldestgørende dokumentation er, så vi opfordrer til, at dette eksemplificeres.

Referencekortet tager ikke højde for de arealer, der har en omdrifts-afgrødekoder og er §3. Arealer, der skal afklares nærmere jf. afsnit 4.5, bør være særskilt markeret i referencekortet.

4.6 Mulighed for at anvende 2014 som referenceperiode

Det er uklart hvor dette relevant, hvilke oplysninger der skal gives mm. Vi opfordrer til, at det præciseres, hvornår dette kan være en mulighed.

5.2 Sådan søger du tilsagn

Kommer der en reminder i Tast selv om, at der ligger et skema der skal udfyldes i år 2-5?

6.1 Du skal indberette hvert år i den 5-årige tilsagnsperiode

Det beskrives i afsnittet, at ejeren er forpligtet til at indberette tilsagnet i det nye fastholdelseskema og i fællesskemaet i den 5-årige tilsagnsperiode. Det fremgår dog også, at ejeren ikke skal indberette i fællesskemaet, hvis arealet er bortforpagtet.

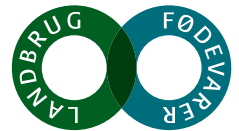
Dermed står der indirekte, at ejeren skal indberette tilsagnet i fastholdelseskemaet hvert år, uanset om arealet er bortforpagtet. Er det korrekt forstået? I givet fald vil det betyde, at både ejer og forpagter skal indberette projektarealet på samme tid i hhv. fastholdelseskemaet (ejer) og i fællesskemaet (forpagter).

Det er meget vigtigt, at det beskrives tydeligt, hvilket ansvar, der i en sådan situation påhviler hhv. ejer og forpagter, og hvad der sker, hvis forpagteren udfører en aktivitet, som medfører manglende overholdelse af tilsagnsforpligtelserne.

Det er også uklart, hvad der sker, hvis hhv. ejer og forpagter ikke indtegner præcis det samme areal i kortet tilknyttet hhv. fastholdelseskemaet og fællesskemaet.

6.1.1 Tilsagn og udbetaling

Dette skal forenkles. Særligt tabel 6 er forvirrende. Afgrødekoderne, der anvendes, er afgrødekoder for PLG(MVJ) tilsagn, som genbruges. Nogle koder kan kun bruges til projekter, der har en CO₂-effekt, mens andre indgår i grundlaget for 4% brak. Det skal stå meget klart, hvilke koder der skal anvendes og hvornår. Det foreslås at afsnit 8.1.1 placeres under afsnit 6.1.1

Der mangler desuden en afgrødekode for brakarealer.

7.1 Ejerskifte

Det fremgår at, der skal indsendes en ejerskifteerklæring ved ejerskifte indenfor nogle angivne frister. Hvis disse frister, ikke overholdes bortfalder tilsagnet med krav om tilbagebetaling.

Landbrug & Fødevarer mener, det er vigtigt, at der sker en bred fortolkning af muligheden for at give dispensation for fristen, da det har meget voldsomme konsekvenser, hvis fristen ikke overholdes.

Det fremgår ikke af vejledningsteksten, om skemaet er et elektronisk skema, eller om det er et "papirskema" der skal udfyldes. Hvis Landbrugsstyrelsen har planer om at indføre en elektronisk ejerskifteerklæring via tast selv, er et meget vigtigt, at denne løsning er brugervenlig og gennemtestet inden ibrugtagning. Det er bedre at vente med indførslen af et elektronisk skema til der er sikkerhed for, at det virker efter hensigten. Dette skal ikke mindst ses i lyset af, at der var meget store udfordringer med at indføre en elektronisk producentskifteerklæring for landdistriktstilsagn, og lige nu er der også udfordringer med det nye B1 skema til indberetning af overførsel af husdyrgødning. Landbrug & Fødevarer ønsker ikke, at denne situation gentager sig for en eventuelt nu ejerskifteerklæring.

Landbrug & Fødevarer mener desuden, at det er urimeligt, at tilsagnshaver ved ejerskifte indenfor den 5-årige tilsagnsperiode ikke kan komme ud af tilsagnet igen uden tilbagebetalingskrav, hvis ikke ny ejer vil overtage tilsagnet. Værdiforringelsen af arealet er sket i forbindelse med at projektet er gennemført, samt arealet er for evigt udtaget som landbrugsjord.

8.1.1 Du kan opretholde grundbetaling under visse forudsætninger

I afsnittet beskrives mulighederne for at søge grundbetaling til arealet under undtagelsesbestemmelsen i artikel 4, også kaldet "grundbetaling til projektarealer".

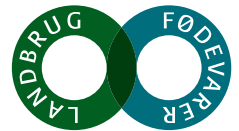
Her står følgende sætning:

"Dette svarer til andre arealer, der er udtaget under tilsvarende projekter, hvor der ikke indgår et tilsagn, men jorden er handlet forud for projektet. I disse tilfælde vil det fra projektets afslutning være afgørende for at modtage grundbetaling, at aktivitetskravet kan overholdes. For disse arealer er der ingen tilsagnsperiode med undtagelser."

Betydningen af sætningen er uklar. Betyder sætningen at det ikke på noget tidspunkt er muligt at søge grundbetaling til projektarealer, der ikke indgår i et tilsagn, og som er for våde til at overholde de almindelige støttebetingelser?

Eller betyder den, at det kun er muligt at søge om "grundbetaling til projektarealer" til de projektarealer, der ligger udenfor tilsagnene, hvis projektet er "direktivimplementerende"?

Helt generelt mener Landbrug & Fødevarer, at det er problematisk, at projekter med ren klimaeffekt maksimalt kan modtage grundbetaling under artikel 4-undtagelsen i den 5-årige tilsagnsperiode. Til sammenligning, har projekter med ren klimaeffekt under den nationale Klima-Lavbundsordning ordning ikke denne begrænsning.

9: Kontrol og sanktioner

Det fremgår af vejledningen, at den beregnede administrative sanktion divideres med 5 for at tage højde for, at tilskuddet udbetales som et engangsbeløb for hele den 5-årige tilsagnsperiode.

Dette er en voldsom sanktion – særlig taget i betragtning af, at manglende indberetning af landbrugsarealer ikke har betydning for arealet med engangskompensation.

Hvis et areal har fået engangskompensation med en tilskudssats på 82.500 kr./ha vil en støttereduktion på 1 pct. jf. § 8, stk. 1, pkt. 1 give en nedsættelse på $82.500/5 \cdot 0,01 = 165$ kr./ha.

Til sammenligning, vil der under grundbetalingsordningen ske en reduktion på ca. $1.900 \cdot 0,01 = 19$ kr./ha.

Landbrug & Fødevarer har desuden en række bemærkninger til håndteringen af kontrol og administrative sanktioner. Vi henviser til vores kommende høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner 2024, der i øjeblikket er i høring.

10. Revisionsklausul

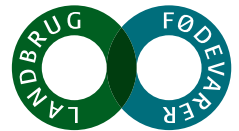
I forhold til bestemmelserne vedr. revisionsklausulen er Landbrug & Fødevarer meget bekymrede for rækkevidden og evt. fremadrettede konsekvenser for tilsagn til udtagning.

Det fremgår af afsnit 10.1, at tilsagn om tilskud vil kunne bortfalde, hvis arealet omfattes af ny regulering, der blandt andet kan betyde, at arealer ikke må dyrkes. En sådan klausul vil alt andet lige kunne få stor betydning for lodsejers lyst til at indgå i aftaler, og det bør derfor gøres meget tydeligt ved indtræden i tilsagn, at der kan være en risiko for, at en sådan klausul vil kunne blive udløst med følgende krav om tilbagebetaling.

Det bør også fremgå med endnu større tydelighed af denne vejledning hvilke scenarier, der kan lede til krav om tilbagebetaling af den udbetalte kompensation, og hvilke forpligtelser en sådan situation vil medføre for lodsejer. I den forbindelse fremgår det ikke klart af vejledningen, hvor længe en sådan revisionsklausul vil kunne påvirke et givent tilsagn.

I og med, at det fremgår, at en evt. tilbagebetaling vil blive beregnet af engangskompensationen for arealet divideret med fem og ganget med det antal tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder, må det forventes at er der tale om en periode på 5 år. Forstået således, at hvis et tilsagn indgås i 2024 og en evt. ny regulering træder i kraft i 2030, så vil der ikke blive tale om tilbagebetaling, da den ændrede regulering er ikrafttrådt efter tilsagnsperiodens udløb. Dette bør fremgå tydeligt af vejledningen.

Det fremgår af afsnit 10.2, at tilsagnshaver i tilfælde af revision kan indgive erklæring om, at revisionen ikke accepteres og i så fald træde ud af tilsagnet mod tilbagebetaling af tilskud for de tilsagnsår, hvor tilsagnet bortfalder, hvilket fremgår af artikel 70, stk. 7, i forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021. Det fremgår dog endvidere, at selvom tilsagnet bortfalder, skal der stadig ske overholdelse af den tinglyste servitut, hvilket de facto vil betyde, at lodsejer fortsat vil være pålagt de indskrænkninger af råderetten over sit areal, som fremgik af tilsagnet. Landbrug & Fødevarer er ikke enige i denne udlægning. Vi finder denne del af teksten i afsnit 10.2. uoverensstemmende med forordningens tekst. En forordning er umiddelbart gældende. Det følger direkte af forordningen, at "forpligtelsen ophører" ved lodsejers udtræden som følge af manglende accept af tilpasning. Forordningen er sålydende på dette punkt: "*Medlemsstaterne sikrer, at der indføres en revisionsklausul for operationer, der gennemføres i forbindelse med den interventionstype, der er omhandlet i denne artikel, for at sikre, at de tilpasses som følge af eventuelle ændringer af de relevante obligatoriske standarder, krav eller forpligtelser, der er omhandlet i stk. 3, og som*

*forpligtelserne skal være mere vidtgående end, eller for at sikre overholdelse af første afsnit, litra d) i nævnte stykke. Hvis en sådan tilpasning ikke accepteres af støttemodtageren, **ophører forpligtelsen, uden at der kræves tilbagebetaling i henhold til denne artikel for den periode, hvor forpligtelsen påhvilede støttemodtageren.*** (Artikel 70, stk. 7 i forordning 2021/2115).

Teksten i forordningen afspejler derfor, hvordan hensynet til berettigede forventninger skal tillægges større vægt, når der gribes ind i allerede eksisterende retsforhold. Der er således et indbygget misforhold i forhold til den danske model, og vi finder, at den retsfølge, der er beskrevet i forordningen, er det modsatte af, hvad der er umiddelbart gældende i henhold til forordningen. Der står i afsnit 10.2. følgende: "Vær opmærksom på, at selvom tilsagnet bortfalder, skal du stadig overholde forpligtelserne i den tinglyste servitut". Tinglysning af servitutter er alene en sikringsakt. Hvis det bagvedliggende aftalegrundlag ændres, foreligger der en ny situation. Landbrug & Fødevarer anser ovenstående tekst fra afsnit 10.2. som problematisk og ønsker at indgå i en dialog med Landbrugsstyrelsen om fremtidig anvendelse og håndtering af revisionsklausuler og servitutforpligtelser.

11.1 Sammenhæng med GLM 8

Det fremgår af udkastet til vejledningstekst, at det er forventningen, at det ikke kan undgås, at tilsagnsarealer med status af omdrift, vil indgå i beregningen af størrelsen på kravet om etablering af 4 pct. ikke-produktive arealer. Samtidig er det ikke muligt at anvende tilsagnsarealerne til opfyldelse af kravet. Landbrug & Fødevarer vil gerne igen påpege, at dette er problematisk.

Selvom der i 2024 forventes en ny undtagelse for 4 pct. kravet, hvis ansøgeren har mere end 75 pct. græs uden kvælstof- og fosfornorm, vil dette ikke nødvendigvis hjælpe alle. Der vil være landmænd, som vil være nødt til at udlægge andre omdriftsarealer som ikke-produktivt areal for at opfylde den forpligtelse under 4 pct. kravet, som tilsagnsarealet udløser.

Dette vil være med til at reducere lodsejerens incitament til at indgå i et udtagningsprojekt, og dermed bidrage til benspænd for at sikre en hurtig proces for udtagning af lavbundsarealer.

Med venlig hilsen

Mikael Strandbygaard
Chefkonsulent

Miljø & Bæredygtighed

M +45 2857 6901
E mist@lf.dk